

سید مصطفی محقق داماد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

قاعده تحذیر

نقش هشدار در رفع مسئولیت

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پرتال جامع علوم انسانی
www.iaui.ac.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در خلال مباحث مربوط به مسئولیت افراد نسبت به اعمال و افعال صادره از آنان فقها متعرض قاعده تحت عنوان «قدا عذر من حذر» شده‌اند، اجمالاً مطلب اینست که اگر کسی قبل از انجام کاری هشدار دهد ولی به هشدار وی، خسارت دیده توجه نکند و بر اثر کار او جنایتی بوجود آید هشدار دهنده مسئولیتی نخواهد داشت.

سیر قاعده در کلام فقها

شیخ طوسی (قرن پنجم هـ) در مبسوط مسئله‌ای بدین شرح مطرح کرده است: «اذا مر رجل بین الرماة و بین الهدف فاصابه سهم من الرماة فهو قتل خطالان الراسی ما قصده وانما قصد الهدف» .

هرگاه شخصی در محل مسابقه تیراندازی از فاصله میان مسیر تیر و هدف عبور کند و مورد اصابت تیر قرار بگیرد و کشته شود، این قتل خطائی محسوب می‌گردد، زیرا تیرانداز، قصد او را نکرده بلکه مقصود او هدف بوده است.^(۱) شیخ طوسی در این زمینه چیزی افزون بر این نیاورده و اشاره به قاعده مورد نظر نکرده است.

۱- مبسوط چاپ تهران ج ۷ ص ۱۸۹.